

دستور العمل اجرایی برنامه آموزش پیش از ازدواج

سازمان بهزیستی کشور

مرکز توسعه میکسری و درمان اعتیاد

معاونت مشاوره و امور روانشناختی

۱۴۰۰

نظر به اینکه مطابق با اصل ۱۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است و همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت پاسداری از قداست خانواده و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد و در بند ۱۴ سند چشم‌انداز بلندمدت و سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران، تقویت نهاد خانواده به عنوان یک سیاست کلی مورد توجه قرار گرفته است. همچنین با استناد به تکالیف قانونی سازمان بر اساس بند الف - ۱ ماده ۸۰ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی سازمان بهزیستی مکلف است در انتهای برنامه نسبت به پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی به میزان ۲۵٪ از طریق: اصلاح برنامه‌ها و متون درسی دوره آموزشی عمومی و پیش بینی آموزش‌های اجتماعی و ... اقدام به عمل آورد. همچنین بر اساس بند ج ماده ۱۰۲ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، دولت موظف است بر اساس سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و سند جمعیت مصوب شورای عالی انقلاب در زمینه آموزش و مشاوره مستمر و مسئولانه نوجوانان و جوانان با اولویت خانواده‌ها قبل، حین و دست کم پنج سال پس از ازدواج با همکاری همه دستگاه‌های ذیربط، از جمله سازمان بهزیستی، با برخورداری خدمات مشاوره و روانشناسی از تسهیلات و مزایای بیمه‌های پایه و تکمیلی، اقدام به عمل آورد و همچنین با استناد بند "الف" ماده ۱۰۴ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی سازمان بهزیستی مکلف است در راستای کنترل و کاهش نرخ طلاق به ۲۰٪ سال پایه اجرای قانون برنامه، زمینه‌سازی لازم را از طریق مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی به عمل آورد و جهت پیشگیری از اختلاف و بحران‌های خانوادگی و پیشگیری از وقوع طلاق و با کمک نهادهای مردمی خدمات خود را گسترش دهد.

یکی از مهمترین ارکان توسعه، توجه به خانواده؛ یعنی کوچکترین واحد اجتماعی که فرد در آنجا اجتماعی می‌شود، می‌باشد. جوامعی که دارای خانواده‌های سالم و پویا هستند در واقع دارای نیروی انسانی سالم و پویا هستند، لذا در برنامه‌ریزی اجتماعی باید به خانواده اهمیت زیادی داده شود. انتخاب همسر و ازدواج، هم از بعد اجتماعی و هم از بعد فردی برای افراد هر جامعه، مرحله مهم و حساسی است. چرا که انتخاب درست و مناسب هم فرد را به آرامش می‌رساند و هم جامعه را از بحران‌های مسایل اجتماعی آسیب‌زا مانند طلاق و پیامدهای آن حفظ می‌نماید. از طرفی انتخاب همسر مناسب و راه‌های برقرار کردن ارتباط همسران با یکدیگر به شناخت نیاز دارد و مسیری که این شناخت را نیز میسر سازد به آگاهی نیازمند است و آگاهی هم در پرتو آموزش‌های مناسب به افراد در جامعه بدست می‌آید. بسیاری از طلاق‌ها به این دلیل رخ می‌دهند که زوجین برای ازدواج آماده نبوده و در نتیجه تصمیمات ناپخته‌ای گرفته‌اند. مطابق با آمارهای ارائه شده توسط سازمان ثبت احوال کشور، میزان ازدواج در هر سال نسبت به سال گذشته خود روند کاهشی داشته است و آمار طلاق تقریباً ثابت و با تغییرات حداقلی همراه بوده است.

در سال ۱۳۹۸ تعداد ۵۱۹۲۵۰ ازدواج و در مقابل ۱۷۴۸۳۱ طلاق ثبت گردیده است و این آمار نشان از نسبت ۳۳/۶۷ درصدی طلاق به ازدواج می‌باشد. آمارهای مربوط به تعداد ازدواج به ازای یک طلاق، نشان دهنده شرایط نگران‌کننده

در کشور و بدتر شدن شاخص طلاق نسبت به ازدواج است. بر طبق آمارهای ارائه شده، درصد تغییرات ازدواج در سال ۱۳۹۸ نسبت به سال ۱۳۹۵ حدود ۲۶/۳۲- درصد تغییرات منفی داشته است؛ این در حالی است که جمعیت افراد در سن ازدواج در کشور بیشتر شده‌اند که نشان دهنده روند کاهشی است. همچنین یافته‌های آماری نشان می‌دهد که نسبت طلاق به ازدواج در سال ۱۳۹۵ از ۲۵/۶۹ به ۶۷/۳۳ در سال ۱۳۹۸ افزایش یافته است که نشانه بدتر شدن این شاخص در کشور است.

طلاق که یکی از ناگوارترین پیامدهای انتخاب نادرست و ناآگاهانه همسر می‌باشد، خود میتواند پیامدهایی در بعد روانی همچون افزایش احتمال بروز نشانگان افسردگی و اضطراب، کاهش فعالیت جنسی و در نتیجه کاهش شادکامی و نیز پیامدهایی در بعد جسمی همچون افزایش رفتارهای پرخطر، افزایش گرایش به مصرف مواد، ماری جوآنا و الکل، مرگ نابهنگام، بیماریهای قلبی عروقی و ... داشته باشد. تحقیقات، حاکی از آن است که افراد مطلقه در مقایسه با افراد متاهل، سلامت روان پایین‌تری دارند و سلامت‌شان در مقایسه با افراد متاهل تقریباً ۱۵٪ سریعتر رو به افول می‌گذارد. هرچند که تمام نارضاایتمندی‌های زناشویی به طلاق منجر نمی‌شوند، با این حال تعارض زناشویی نیز به خودی خود منجر به کاهش سطح سلامت روانی همسران مثل افسردگی، کم شدن سطح رضایت از زندگی، احساس تنهایی بیشتر و اختلال در روابط اجتماعی و نیز بسیاری مشکلات جسمانی دیگر می‌شود.

از دیرباز مداخلات زوج‌درمانی و خانوادگی بیشماری به‌منظور کاهش تجربه طلاق و یافتن راه‌هایی برای شکل‌گیری ارتباطی مطلوب وجود داشته که تا حدود زیادی اثربخش بوده‌اند؛ اما برنامه‌ها و مداخلات مذکور دو نقطه ضعف عمده دارند؛ این که بسیاری از زوجین متعارض برای دریافت این مداخلات اقدام نمی‌کنند و در صورت اقدام نیز زمانی وارد فرایند این مداخلات می‌شوند که مشکلات زناشویی شکل پیچیده‌ای بخود گرفته است. بنابراین پس از دهه هشتاد میلادی، استراتژی عمده، در پیشگیری از طلاق و ارتقای سلامت زوجین به جای آموزش زندگی خانواده به زوج‌های جوان، بر آموزش پیش از ازدواج و پیشگیری اولیه تمرکز پیدا کرد، بنابراین تاکید از پیشگیری در سطح ثانویه به پیشگیری در سطح اولیه انتقال یافت.

برنامه‌های پیشگیری پیش از ازدواج در سطح دنیا به عنوان شیوه‌ای برای کاهش احتمال طلاق و همچنین افزایش رضایت از ازدواج زوجین ایجاد شده است و به زوجین مهارت‌های ضروری در مورد شناخت خود، انتخاب همسر مناسب و نحوه رویارویی با مسائل ارتباطی پیش‌رو را آموزش می‌دهد. یکی از مهم‌ترین انواع این پیشگیری‌ها، آموزش پیش از ازدواج است و به معنای فرایندی جهت افزایش و غنی‌سازی رابطه‌های قبل از ازدواج تعریف شده که منجر به خشنودی بیشتر و ثبات در ازدواج می‌شود و با تمایل به طلاق احتمالی مقابله می‌کند. در دنیا ده‌ها نوع برنامه آموزش پیش از ازدواج وجود دارد که نتایج پژوهش‌ها نشان داده که این برنامه‌ها موفق به کاهش نرخ طلاق تا ۳۱٪ بوده‌اند.

بنابراین اگر ازدواج با شرایط لازم و آگاهی کافی صورت گیرد نه تنها به انسجام و ثبات زندگی مشترک می‌انجامد؛ بلکه اثرات مهمی بر سلامت روانی افراد می‌گذارد و بالتبع سلامت روانی زوجین جوان، سلامت خانواده و ایجاد نسلی

سالم را به همراه خواهد داشت. در نتیجه آموزش پیش از ازدواج امری ضروری بوده و نیاز است که این آموزش‌ها به روز، متناسب با نیاز مراجعین و حساس به تغییرات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه باشد. با ازدواج، بعد وسیعی از مسایل پیش روی زوجین گشوده می‌شود که نیاز به آموزش برای آمادگی در برخورد با هر یک از این مسائل، در راستای اهداف پیشگیری از آسیب‌های روانی، جسمانی و اجتماعی و در نهایت ارتقای سلامت افراد و جامعه احساس می‌شود.

در این راستا در سال ۱۳۸۱ معاونت امور فرهنگی و پیشگیری با هدف افزایش میزان اطلاعات، دانش، مهارت و قابلیت فراگیران در امر انتخاب همسر، به طراحی و تدوین برنامه آموزش پیش از ازدواج (Pre-Marriage Education/PME) پرداخته است. با گذشت قریب به یک دهه از تدوین و ابلاغ دستورالعمل اجرایی آموزش پیش از ازدواج، با توجه به سیاست معاونت مشاوره و امور روان شناختی، بازنگری آن مجدداً در دستور کار قرار گرفت. تدوین این دستورالعمل در چارچوب شرح وظایف و اختیارات قانونی سازمان تدوین گردیده است و مبنای کار استان خواهد بود.

ماده ۱- تعاریف:

۱. **پیشگیری:** به مجموعه ای تدابیر و فعالیت ها که برای جلوگیری از بروز و گسترش پدیده ای حاصل قبل از اینکه به اختلال یا ناتوانی منجر گردد، اطلاق می شود.

۲. **مهارت های اساسی:** به مجموعه ای از توانایی های فردی اطلاق می گردد که امکان مواجهه با هرگونه تغییر یا بروز هر مشکل را در جهت حفظ تعادل و ارتقاء میسر می سازد.

۳. **آموزش پیش از ازدواج:** به آموزش هایی اطلاق می شود که با هدف آماده سازی جوانان برای ازدواج ارایه می شود و در انتخاب مناسب و صادقانه تر همسر موثر است. دوره آموزش پیش از ازدواج این فرصت را فراهم می سازد که افراد در خصوص کسب داده های لازم برای ازدواج به تفحص بپردازند و مهارت های لازم در این زمینه را آموخته و تمرین نمایند. این آموزش ها با افزایش توانمندی های مورد نیاز برای مدیریت خانواده، به اتخاذ تصمیم آگاهانه در زمینه انتخاب همسر و ازدواج کمک می کنند و در استحکام و ثبات ازدواج، کاهش طلاق و ارتقا کیفیت ازدواج موثرند.

۴. **مدرسین آموزشگران:** مدرسین آموزشگران یا مربی ارشد به فردی گفته می شود که سایر مربیان را آموزش می دهد.

۵. **آموزشگران:** آموزشگران یا مربی مخاطبان به فردی گفته می شود که به مخاطبان یا گروه هدف آموزش می دهد.

۶. **سامانه مدیریت یکپارچه مراکز مشاوره کشور (CRM):** سامانه ای است برای مدیریت یکپارچه خدمات روانشناختی کشور (CRM) باهدف مدیریت، نظارت و گزارش گیری از فعالیتهای مراکز و خدمات روانشناختی در ایران، این سامانه با ارائه ابزارهایی کارآمد سعی دارد، تا راهکاری جامع، سریع و مطمئن برای مدیران، مشاورین و مراجعان مراکز مشاوره و آموزشگران و تسهیل گران اقدامات اجتماع محور در سراسر کشور ایجاد نماید.

ماده ۲- اهداف برنامه

برنامه آموزش پیش از ازدواج به عنوان یک برنامه پیشگیرانه و ارتقایی دارای اهداف ذیل می‌باشد:

هدف غایی برنامه:

آموزش به همه نوجوانان و جوانان با هدف ارتقای توانمندی فردی آنها در انتخاب همسر و تشکیل خانواده موفق

اهداف کلی:

الف - ارتقای کیفیت و سلامت ازدواج

ب - پیشگیری از آسیب‌های مرتبط با ازدواج

ج - نهادینه سازی ضرورت آموزش پیش از ازدواج

اهداف اختصاصی:

الف - ارتقای کیفیت و سلامت ازدواج

۱. ارتقای احساس رضایت از زندگی خانوادگی
۲. ارتقای دانش افراد در مورد خانواده به صورت یک کل
۳. ارتقای توانمندی افراد در انتخاب همسر مناسب
۴. ارتقای مهارتهایی که در جهت تقویت و ثبات خانواده نقش دارند.
۵. تقویت نگرش اجتماعی مثبت به ازدواج

ب - پیشگیری از آسیب‌های مرتبط با ازدواج

۱. پیشگیری از طلاق
۲. پیشگیری از انحرافات جنسی
۳. پیشگیری از اعتیاد
۴. پیشگیری از همسرآزاری
۵. پیشگیری از کودک آزاری
۶. پیشگیری از خودکشی

ماده ۳- گروه هدف برنامه

کلیه افراد مجرد در دامنه سنی ۳۰ تا ۱۵ سال

ماده ۴- بسترهای آموزش

۱. مرکز خدمات بهزیستی (+ زندگی)
۲. مراکز مشاوره و خدمات روان شناختی دولتی و غیردولتی
۳. مراکز سلامت روان محلی
۴. انجمن های ازدواج و خانواده
۵. سازمانهای مردم نهاد (NGOs) و همیاران سلامت روان محلی
۶. دانشگاه های تابعه وزارت علوم و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی
۷. مکان های آموزشی و خدمت سربازان وظیفه
۸. آموزش و پرورش به خصوص انجمن اولیا و مربیان
۹. مراکز- ادارات، کارخانجات
۱۰. مراکز جامع سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۱۱. همکاری با صدا و سیما برای گسترش و تولید برنامه های متنوع آموزشی
۱۲. سایر موارد بنا به تناسب موقعیت ها یا فرصت های موجود در استان

ماده ۵- دیدگاه برنامه

- الف - آموزش یکی از شناخته شده ترین مداخلات پیشگیرانه و ارتقایی است.
- ب - خانواده گروه هدف بسیار مناسبی برای مداخله پیشگیرانه و ارتقایی است، چرا که خانواده در سلامت فرد و اجتماع موثر است. مکانیسمهای خانواده متفاوت از مکانیسمهای فردی و ساز و کارهای اجتماعی است. خانواده یکی از قدیمی ترین نهادهای جامعه بشری است که تاکنون به صورت یک نهاد منعطف دوام آورده، نسلهای مختلف را در خود جای داده و منشأ اجتماعی شدن فرد است.
- ج - خانواده و نهاد خویشاوندی با ازدواج شکل می گیرد و ازدواج، پایه و بنیان نهاد خانواده و نهاد خویشاوندی است.
- د - افراد برای ازدواج و تشکیل خانواده موفق، نیاز به آموزش دارند.

ماده ۶- اصول پذیرفته شده در برنامه

۱. برگزیدن همسر یک انتخاب است که همراه با اصل اختیار و آزادی انسان است.
۲. ازدواج یک ارزش انسانی است.
۳. تشکیل خانواده سالم برای بقای اجتماع سالم و کارا یک ضرورت است.
۴. ازدواج موفق در سلامت روانی، اجتماعی و اقتصادی افراد نقش مثبتی دارد.
۵. بهتر است افراد قبل از اینکه همسر خود را انتخاب کنند، آموزش ببینند.

ماده ۷- راهبردهای برنامه

۱. تولید دانش پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با تاکید بر شناسایی عوامل موثر در کارآیی خانواده
۲. بهره‌گیری از دانش بومی در طراحی، آموزش، و تدوین منابع
۳. تدوین بسته آموزشی برای آموزشگران طرح (تربیت آموزشگر)
۴. ایجاد فرصت برای ارائه آموزش به جوانان و افراد مجرد
۵. ایجاد دیدگاه و رویه مشارکتی در سطح برنامه‌ریزان و مسئولان اجرایی در امر آموزش پیش از ازدواج

ماده ۸- استراتژی برنامه

الف - استراتژی‌های ارتباطی

۱ - ارتباط درون بخشی

- ۱-۱ - ارتباط درون سازمانی
- ۱-۲ - ارتباط درون گروهی (گروه آموزش پیش از ازدواج)

۲ - ارتباط برون بخشی

- ۲-۱ - ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای دولتی
- ۲-۲ - ارتباط با سازمان‌ها و انجمن‌های غیردولتی (NGO ها)
- ۲-۳ - ارتباط با بخش خصوصی شامل مراکز آموزشی و مشاوره‌ای

۳ - ارتباط فرابخشی

- ۳-۱ - ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای جهانی که در حوزه ازدواج فعالیت می‌کنند.

ب - استراتژی‌های توسعه‌ای

- ۱ - توسعه محتوایی شامل جزوه، کتاب، فیلم و ...
- ۲ - توسعه فرایندی شامل شیوه‌ها، ابزارها و کیفیت کار
- ۳ - توسعه ساختاری

۳-۱ - ساختار نیروی انسانی

۳-۲ - ساختار برنامه

ج - استراتژی‌های آموزشی

- ۱ - آموزش مستقیم
- ۲ - آموزش غیرمستقیم

ماده ۹- راهبردهای اصلی آموزشی

راهبردهای اصلی آموزشی، تشکیل گروه‌های آموزشی و آموزش چهره به چهره است. با این حال شواهد به دست آمده از حوزه بهداشت عمومی نشان می‌دهد که راهبردهای مبتنی بر وسایل ارتباط جمعی نیز می‌توانند در افزایش توجه و آگاهی اجتماع به موضوع های سلامت موثر باشد. بنابراین شیوه‌های آموزشی پذیرفته شده در برنامه آموزش پیش از ازدواج به قرار ذیل است،

۱. احیای آموزشهای فعال و چهره‌به‌چهره

۲. استفاده از روشهای آموزش همگانی (پمفلت، CD، آموزش‌های رسانه‌ای، کتابچه‌های آموزشی و خودیار، ...)

۳. برگزاری جلسات سخنرانی آموزشی توسط کارشناسان طرح و استفاده از اساتید مجرب آشنا با اهداف طرح

۴. استفاده از روش‌های ابتکاری و خلاق به منظور استقبال از ازدواج (همچون فعالیت‌های اجتماعی، برگزاری مسابقات، سرگرم‌ها، راهپیمایی‌ها، جشن‌ها، مراسم محلی، ...)

تاکید می‌شود که راهبردهای اصلی آموزشی در حال حاضر، تشکیل گروه‌های آموزشی و آموزش چهره به چهره بسته‌های آموزشی تولید شده یا مورد تایید معاونت مشاوره و امور روانشناختی است که نمونه آن در قالب بسته آموزش پیش از ازدواج در اختیار آموزشگران قرار گرفته است. این بسته آموزشی در ۶ سرفصل تهیه شده است و آموزشها به گونه‌ای تدوین شده است که سرفصلهای آموزش پیش از ازدواج و روش آموزش فعال، پایه کار باشد. سایر مباحث و حوزه‌های آموزشی به تدریج در قالب برنامه‌های دیگر آموزشی افزوده خواهند شد.

ماده ۱۰- بسته های آموزشی

بسته های آموزشی برنامه آموزش پیش از ازدواج شامل:

منابع اصلی:

۱. کتاب آموزش پیش از ازدواج، تالیف میرمحمد صادقی
۲. پکیج آموزشی دانستی‌های برای ازدواج، با عنوان من چه رنگی‌ام و چه رنگی بهم می‌آید

منابع تکمیلی:

۱. رضایت زناشویی (بررسی عوامل موفقیت زندگی زناشویی از دیدگاه اسلام)، تالیف حجت الاسلام عباس پسندیده
۲. آموزش‌های جنسی پیش از ازدواج از دیدگاه اسلام، تالیف علی نقی فقیهی

در حوزه آموزش پیش از ازدواج سر فصلهای آموزشی به قرار زیر هستند:

اهداف آموزشی	انتظارات آموزشی
ضرورت آموزش پیش از ازدواج و خواستگاری	مقایسه ازدواج با سایر موارد مهم زندگی ،انواع سوالات خواستگاری در حوزه های مختلف ،انواع شیوه های اخذ اطلاعات مهم در خواستگاری به شکل ایفای نقش
آشنایی	انواع جذابیت، نظریه های آشنایی،فواید و محدودیتهای آشنایی،اشتباهات آشنایی
عشق و صمیمیت	انواع عشق اشتنبرگ،تاثیر ناخودآگاه عشق،تکرار الگوی کودکی،تسهیل کننده های عشق،خصوصیات فرد عاشق،انواع عشق (عشق ناگهانی،عشق مانیایی،عشق یکسویه)،آگاهی از عشق و اظهار عشق،شناخت و هیجان در فرد عاشق،برخورد با عشق،مرگ عشق،عشق زنده به گور شده،سوگواری برای عشق،افسانه هایی در مورد عشق
ملاکهای انتخاب همسر	دلایل درست و نادرست ازدواج،چه کسانی برای ازدواج مناسب هستند،روابطی که مناسب ازدواج نیست،علائم هشدار دهنده در ازدواج،ملاکها و معیارهای ازدواج موفق،پیش بینی کننده های ازدواج موفق،تفاهم
نامزدی و عقد	مراحل اصلی ازدواج،تفاوت نامزدی با آشنایی،اهمیت نامزدی،تعهد،نامزدی در قانون،ترس از نامزدی مرزها و حریمهای نامزدی،طول زمان نامزدی و عقد،تفاوت نامزدی با عقد،مهریه،
چالشهای سال اول زندگی مشترک	روایها و واقعیت،نظرات و مداخلات خانواده،آنچه باعث تداوم ازدواج میشود،چالشهای زندگی مشترک،اعتماد،تعادل بین نیاز به وابستگی و نیاز به استقلال،رقیبان زندگی مشترک،

ماده ۱۱ – شیوه اجرای آموزش پیش از ازدواج

شیوه اجرا آموزش پیش از ازدواج بر مبنای آموزش چهره به چهره در گروههای آموزش تدوین شده است. جلسات با شرکت حداقل ۱۰ و حداکثر ۳۰ نفر برگزار می گردد. مکان آموزش بایستی از آرامش کافی برای بحث و گفتگو برخوردار بوده و به دور از عوامل مخل باشد. ترتیب نشستن شرکت کنندگان به گونه ای باشد که امکان ارتباط چهره به چهره همه شرکت کنندگان

فراهم شود (گرد یا نعلی شکل). جلسات آموزشی دو ساعته و هفتگی برای مخاطب اصلی پیشنهاد می‌شود. کارگاه‌های آموزشی تربیت آموزشگر (T.O.T) به دو صورت، کوتاه مدت ۲۴ ساعت و بلند مدت ۳۲ ساعت برگزار می‌گردد. اما در شرایط بحرانی و خاص مانند همه‌گیری بیماری واگیر (شیوع کووید ۱۹)، آموزش‌ها به شیوه‌های ذیل قابل اجرا است:

۱. حضوری:

دوره آموزشی حضوری، با رعایت با پروتکل‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش و با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی حداقل یک متر، با مدت زمان آموزشی، هر جلسه حداکثر ۲ ساعت، به شرح ذیل برگزار گردد:

۱. منطقه سفید با حداکثر ۶۰٪ استاندارد آموزشی شرکت‌کنندگان (به عبارتی ۱۸ نفر)
۲. منطقه زرد با حداکثر ۴۰٪ استاندارد آموزشی شرکت‌کنندگان (به عبارتی ۱۲ نفر)
۳. منطقه قرمز تا تغییر وضعیت، دوره آموزش حضوری برگزار نگردد.

تبصره ۱: منظور از استاندارد آموزشی این است که حداکثر شرکت‌کننده در کارگاه آموزشی حداکثر ۳۰ نفر می‌باشد.

تبصره ۲: برای تامین میزان ساعات آموزشی (یک دوره ۱۶ ساعت آموزشی)، صرفاً روزانه یک جلسه ۲ ساعت برگزار گردد.

۲. غیر حضوری:

دوره آموزشی غیر حضوری به صورت آنلاین و یا آفلاین از قبیل:

۱. تشکیل گروه‌های آموزشی مجازی غیر حضوری و یا وبگاه‌های دولتی در کمیته سلامت استان و ارائه مطالب آموزشی با حضور آموزشگران حوزه ازدواج و خانواده؛
۲. مکاتبه با دانشگاه‌ها، مدارس و مراکز آموزشی جهت آموزش مجازی آموزش پیش از ازدواج؛
۳. استفاده از ظرفیت آموزش صدا و سیما؛
۴. برگزاری دوره‌های آموزشی به صورت اسکای روم (که امکان برگزاری به صورت وینار، آموزش آنلاین و جلسات وب کنفرانس را فراهم می‌کند) و سایر فضاها و نرم‌افزارهای مجاز داخلی؛
۵. تهیه فیلم‌های آموزشی توسط آموزشگران حوزه ازدواج و خانواده و پخش در صدا و سیما استانی؛
۶. و سایر روش‌های آموزش‌های غیر حضوری "تهیه و توزیع سی دی‌های آموزشی در حوزه آموزش پیش از ازدواج توسط مراکز به جامعه هدف برنامه".

ماده ۱۲- زمان برگزاری جلسات آموزشی

جلسات دوره آموزشی آموزش پیش از ازدواج برای دو گروه مخاطب اصلی و آموزش آموزشگران (TOT) برگزار می‌گردد.

۱. آموزش مخاطب اصلی:

برگزاری جلسات آموزشی آموزش پیش از ازدواج برای مخاطب اصلی به دو شیوه ذیل قابل برگزاری است:

۱. برگزاری ۱۶ ساعت آموزش (۸ جلسه ۲ ساعته یا ۴ جلسه ۴ ساعته)

۲. برگزاری ۴ ساعت آموزش (۲ جلسه ۲ ساعته یا ۱ جلسه ۴ ساعته)

تبصره ۱: استان موظف است حداقل ۵٪ آموزش ها را ۱۶ ساعته برگزار نماید؛ مشروط بر اینکه دوره‌های برگزار شده کمتر از ۵ دوره و بالاتر از ۱۵ دوره در سال نباشد.

تبصره ۲: در شرایط خاص و بحرانی مانند شیوع بیماری همه گیر و ..... الزامی به برگزاری دوره آموزشی ۱۶ ساعت نیست.

تبصره ۳: در برگزاری دوره های ۴ ساعته، سرفصل های آموزشی با توجه به نیازسنجی آموزشی، بافت فرهنگی- اجتماعی از پکیج آموزشی معرفی شده، توسط کارشناس مسئول و آموزشگران استان تعیین می گردد.

۲. آموزش آموزشگران (TOT)

دوره آموزشی برای آموزشگران (TOT) آموزش پیش از ازدواج به دو شیوه قابل برگزاری است:

۱. برگزاری ۲۴ ساعت آموزش برای آموزشگران جدید

۲. برگزاری ۴ ساعت بازآموزی برای آموزشگران

ماده ۱۳- ویژگی آموزشگران آموزش پیش از ازدواج

آموزش پیش از ازدواج همانند هر برنامه آموزشی دیگر شامل دو گونه مربی، به این شرح است:

الف- مربی آموزشگران:

مربی آموزشگران یا مربی ارشد به فردی گفته می شود که سایر مربیان را آموزش می دهد. آموزشگر آموزشگران شامل:

۱. آموزشگر کشوری:

آموزشگر کشوری به فردی گفته می شود که دوره آموزش پیش از ازدواج با موفقیت گذارنده است و پس از ارزیابی به عمل آمده، دارای ابلاغ کشوری می باشد.

۲. آموزشگر آموزشگران استانی:

آموزشگر آموزشگران استانی به فردی گفته می شود که دوره پیش از ازدواج با موفقیت گذارنده است و پس از ارزیابی به عمل آمده دارای ابلاغ استانی می گردد.

ب- مربی مخاطب اصلی:

مربی مخاطبان یا مربی مخاطب اصلی به فردی گفته می شود که به مخاطبان یا گروه هدف آموزش می دهد.

الف): شرایط مربیان آموزشگران (TOT):

۱. داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد روان شناسی یا مشاوره
۲. داشتن سابقه کار آموزشی حداقل ۵ سال در حوزه ازدواج و خانواده
۳. گذراندن کارگاه های تخصصی مرتبط با ازدواج و خانواده
۴. داشتن ظاهری آراسته مطابق با شئون اسلامی
۵. دارا بودن تاییده علمی از معاونت امور توسعه پیشگیری بهزیستی کشور یا استان
۶. دارا بودن فن بیان و قدرت سخنوری و ارتباط با مخاطب
۷. ترجیحاً داشتن سابقه تاهل

برای اینکه آموزشگر به عنوان آموزشگر آموزشگران شناخته شوند و در تیم بانک مدرسین قرار گیرند، بایستی دوره آموزش آموزشگران (Training of Trainers T.O.T) آموزش پیش ازدواج را با موفقیت مطابق مراحل ذیل طی نماید:

۱. شرکت در ۳ دوره آموزشی ۲۴ ساعت (مطابق با دوره ها و سرفصل های معرفی شده توسط معاونت مشاوره و امور روانشناختی)
۲. شرکت در دوره کارورزی به شرح ذیل:
  - شرکت در برگزاری ۲ دوره آموزشی ۱۶ ساعت به عنوان کمک مدرس آموزش آموزشگران به همراه مدرس اصلی
  - برگزاری ۲ دوره آموزشی ۱۶ ساعت تحت نظارت مدرس اصلی و دریافت تاییده برگزاری از مدرس اصلی
۳. شرکت در دوره نشست ارزیابی با حضور مدرس اولویت دار استانی و تحت نظارت مدرس کشوری و موفقیت در نشست ارزیابی

تبصره ۱: مدرس اصلی بایستی جز تیم مدرسین اولویت دار استانی، اولویت ۱ تا ۳ باشد.

ب): شرایط مربی مخاطب اصلی:

۱. داشتن حداقل مدرک کارشناسی ارشد روانشناسی و مشاوره
۲. حداقل ۳۰ سال سن
۳. ترجیحاً متاهل
۴. داشتن سابقه کار آموزشی حداقل ۲ سال در حوزه ازدواج و خانواده
۵. گذراندن کارگاه های تخصصی مرتبط با ازدواج و خانواده (دارای گواهی معتبر و مورد تایید سازمان بهزیستی)
۶. داشتن ظاهری آراسته مطابق با شئون اسلامی

۷. دارا بودن فن بیان و قدرت سخنوری و ارتباط با مخاطب

۸. دارا بودن تاییدیه علمی از معاونت امور فرهنگی و پیشگیری بهزیستی استان

برای اینکه آموزشگر به عنوان آموزشگر مخاطب اصلی شناخته شوند و در تیم بانک مدرسین قرار گیرند، بایستی دوره آموزش آموزشگران (Training of Trainers T.O.T) آموزش پیش ازدواج را با موفقیت مطابق مراحل ذیل طی نماید:

۱. شرکت در ۳ دوره آموزشی ۲۴ ساعت (مطابق با دوره ها و سرفصل های معرفی شده توسط معاونت مشاوره و امور روانشناختی)

۲. شرکت در دوره کارورزی به شرح ذیل:

- شرکت در برگزاری ۲ دوره آموزشی ۱۶ ساعت آموزش پیش از ازدواج معاونت مشاوره و امور روانشناختی به

عنوان کمک مدرس آموزش مخاطب اصلی به همراه یکی از مدرسین بانک مدرسین آموزش پیش از ازدواج

- برگزاری ۲ دوره آموزشی ۱۶ ساعت آموزش پیش از ازدواج معاونت مشاوره و امور روانشناختی، تحت نظارت

یکی از مدرسین بانک مدرسین آموزش پیش از ازدواج و دریافت تاییدیه برگزاری از مدرس تحت نظارت

۳. شرکت در دوره نشست ارزیابی با حضور مدرس اولویت دار استانی و موفقیت در نشست ارزیابی

تبصره ۱: در استان های کم برخوردار که محدودیت منابع انسانی واجد شرایط وجود دارد، بهره گیری از نیروی کارشناسی مجرب امکان پذیر است. این تبصره در مورد نیروهای کارشناسی مجرب سایر استان ها که با سازمان در فعالیت های آموزشی همکاری فعال دارند، صدق می کند.

تبصره ۲: در استان های کم برخوردار که محدودیت منابع انسانی واجد شرایط وجود دارد، بنا به صلاحیت استان در کمیته استانی (متشکل از معاونت پیشگیری، کارشناس ازدواج و خانواده مدرس اولویت دار استانی)، با لحاظ کردن بلوغ اجتماعی و روانی، دارا بودن سابقه درخشان تحصیلی، دارا بودن توانمندی های اجتماعی، آموزشی، فرهنگی و ..... در خصوص افراد کمتر از ۳۰ سال و دارای سابقه آموزشی کمتر از ۲ سال، تصمیم گیری صورت پذیرد.

ماده ۱۴ – همکاران مشارکت کننده در برنامه آموزش پیش از ازدواج

۱. کارشناس آموزش پیش از ازدواج معاونت پیشگیری استان

۲. مدرسین منتخب کشوری

۳. مدرسین اولویت دار استانی

۴. مدرسین و کمک مدرسین منتخب استانی

ماده ۱۵ – شرایط مراکز و مربیان تامین کنندگان خدمات برنامه آموزش پیش از ازدواج

الف: مراکز ارائه دهنده خدمات آموزشی آموزش پیش از ازدواج

۱. داشتن پروانه فعالیت از سازمان بهزیستی در قالب خدمات پیشگیری
۲. حسن سابقه موثر و ظرفیت تخصصی لازم متناسب با ماهیت مراکز
۳. تامین فضای آموزشی کارگاهی مناسب (گنجایش حداقل برای ۳۰ نفر با رعایت فاصله گذاری اجتماعی حدود ۱ متر)

تبصره ۱: حداقل فضای مورد نیاز برای ارائه خدمات آموزشی، آگاه سازی ۵۰ متر مربع می باشد که می تواند در مرکز و یا خارج از مرکز تامین شود.

۴. تامین تجهیزات کمک آموزشی مانند دستگاه ویدیو پرژکتور، کامپیوتر، تخته وایب برد، ماژیک و لازم مورد نیاز برای اجرای آموزش کارگاهی (کاغذ های رنگی، کاغذ های رنگی و سفید در ابعاد بزرگ و کوچک، ماژیک، قیچی و ...)

تبصره ۲: مراکز سلامت روان محلی مجاز به تشکیل کانون کسرا هستند که علاوه بر موارد فوق، آموزش لازم در زمینه فعالیت های اجتماع محور و تسهیل گری را دریافت نموده باشند و یا از تسهیل گر آموزش دیده مورد تایید سازمان استفاده نمایند.

ب: شرح وظایف مراکز مجری ارائه دهنده خدمات آموزشی آموزش پیش از ازدواج:

۱. انجام هماهنگی های لازم جهت اطلاع رسانی و جذب و ثبت نام مخاطبین
۲. اجرای کارگاه های آموزشی مطابق با شیوه نامه ابلاغی
۳. هماهنگی های لازم با مریبان، دست اندر کاران اجرایی برنامه آموزش و شناسایی افراد مجرد
۴. تکمیل بانک مریبان و مخاطبین
۵. نظارت بر حسن اجرای برنامه
۶. مستند سازی برنامه ها و ارائه گزارش در پایان هر فصل
۷. ارزشیابی دوره های آموزشی

شرح وظایف مریبان آموزش پیش از ازدواج:

۱. حضور و برگزاری کارگاه های ابلاغ شده به ایشان از سوی بهزیستی استان (مطابق با دستور العمل و ساعت استاندارد ۱۶ ساعته)

تبصره ۱: مجموع ساعات آموزشی جهت ارائه خدمات آموزشی ۱۶ ساعت در نظر گرفته شده است که می تواند در یک دوره آموزشی و یا مجموعه ای از برنامه های آموزشی تامین گردد.

۲. استفاده از محتوی ارائه شده از سوی سازمان

۳. ارائه فعالیت و کارگروهی در کارگاه مرتبط با موضوع جلسه

۴. ثبت مشخصات و ارزیابی شرکت کنندگان در کارگاه.

۵. ثبت داده ها بر اساس فرم های ابلاغی

شرح وظایف کارشناسان ستادی استان:

۱. ارائه برنامه عملیاتی طرح به ستاد کل کشور.

۲. شناسایی و انتخاب مراکز مجری دوره های آموزشی

۳. شناسایی و انتخاب مربیان واجد شرایط جهت شرکت در کارگاه های تربیت مربی

۴. انجام هماهنگی های لازم جهت تهیه و توزیع محتوای آموزشی به مدرسین و گروه هدف در استان

۵. برنامه ریزی و نظارت به نحوه برگزاری کارگاه ها در استان

۶. دریافت و تکمیل فرم های گزارش گیری (دریافت و ثبت اطلاعات کارگاه های آموزشی مخاطب اصلی و آموزش مدرسین)

۷. تهیه گزارشات تصویری، صوتی و تهیه مستندات در خصوص برگزاری کارگاه ها.

۸. تهیه گزارش از اجرای طرح در استان و ارسال به ستاد کل کشور

ماده ۱۶- ارزیابی و پایش برنامه

روش های ارزیابی طرح شامل:

۱. **ارزیابی تغییر دانش:** با استفاده از پرسشنامه پیش آزمون و پس آزمون (Pretest- Posttest)

۲. **ارزیابی نگرش:** به شیوه خودارزیابی و استفاده از روش های کمی انجام می گیرد.

۳. **ارزیابی های طولی (follow up):** در فواصل یکماهه و سه ماهه در گروه های انتخابی سطح دانش و نگرش سنجیده می شود.

۴. **بررسی اثر بخشی بسته ی آموزشی:** با استفاده از تحقیقات مدل تجربی (experimental) با استفاده از گروه شاهد و آزمون

۵. **بررسی روند اجرا:** با استفاده از چک لیست پایش و نیز نظرسنجی از شرکت کنندگان

۶. **ارزیابی خدمات ارائه شده:** بر اساس چک لیست استقبال از جلسات آموزشی و سنجش تمایل به شرکت در دوره های آموزشی و فعالیت های مبتنی بر آن

ماده ۱۷- نظارت

۱. نظارت بر روند و کیفیت برگزاری دوره آموزشی و دریافت گزارش تفصیلی در خصوص نحوه اجرا و اثربخشی دوره آموزشی از طریق تکمیل فرم‌های نظرسنجی
۲. نظارت بر مستندات برگزاری دوره های آموزشی (شامل، فرم مشخصات شرکت کننده دوره، مشخصات استاد، صورت جلسه حضور استاد و شرکت در کارگاه، عکس و فیلم)
۳. بازدید طبق چک لیست نظارت

ماده ۱۸- تعرفه آموزشی

جدول تعرفه خدمات آموزشی در مراکز داوطلب همکار با سازمان (حضور و غیرحضور) سال ۱۴۰۰			
نوع خدمت	مدرک تحصیلی	مدت زمان	تعرفه (ریال)
آموزش های کارگاهی آموزش زندگی خانواده	کارشناسی	۴ ساعت	۱/۸۰۰/۰۰۰
	کارشناسی ارشد		۲/۰۰۰/۰۰۰
	دکتری		۲/۴۰۰/۰۰۰

تبصره ۱: در صورتی که مدرک تحصیلی مدرس کارشناسی باشد، بایستی حداقل دارای سابقه برگزاری پنج دوره آموزشی مورد تایید مدرس با سابقه سازمان بهزیستی در حوزه آموزشی مربوطه باشد.

تبصره ۲: حداقل نفرات شرکت کننده در کارگاه آموزشی ۱۵ نفر و حداکثر ۲۵ نفر می باشد و تعداد شرکت کنندگان تاثیری در مبلغ حق الزحمه مدرس ندارد.

تبصره ۳: سرانه تعرفه خدمات آموزشی در مراکز داوطلب همکار با سازمان، طبق بودجه سالیانه برنامه آموزش پیش از ازدواج محاسبه می شود، در صورت محدودیت اعتبارات حداکثر تا ۸۰٪ تعرفه قابل پرداخت است.

تبصره ۴: افزایش تعرفه خدمات آموزشی در مراکز داوطلب همکار با سازمان، هر سال متناسب با اعتبارات برنامه و با لحاظ کردن نرخ تورم سالیانه اعلام می گردد.

تبصره ۵: در صورتی که آموزشگر از کارکنان دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی) باشد، به منظور تعلق حق الزحمه، در روزهای برگزاری کارگاه آموزشی، بایستی مرخصی بگیرند. همچنین به منظور پرهیز از انحصارطلبی، هر آموزشگر دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی)، در سال حق برگزاری حداکثر ۵ دوره آموزشی برای مخاطب اصلی را خواهد داشت.

جدول تعرفه خدمات آموزشی مراکز مجری فروش خدمات آموزشی (حضور و غیرحضور) سال ۱۴۰۰				
ردیف	عنوان	مدرک تحصیلی	مدت زمان	تعرفه (ریال)
۱	آموزش های روان شناختی " فردی "	کارشناسی	۶۰ دقیقه	۶۵۰/۰۰۰
		کارشناسی ارشد		۷۷۰/۰۰۰
		دکتری		۹۴۰/۰۰۰
۲	آموزش های روان شناختی " گروهی " به ازای هر نفر	کارشناسی	۶۰ دقیقه	۲۲۰/۰۰۰
		کارشناسی ارشد		۲۶۰/۰۰۰
		دکتری		۳۱۰/۰۰۰

تبصره ۱: در صورتی که مدرک تحصیلی مدرس کارشناسی باشد، بایستی حداقل دارای سابقه برگزاری پنج دوره آموزشی مورد تایید مدرس با سابقه سازمان بهزیستی در حوزه آموزشی مربوطه باشد.

تبصره ۲: حداقل نفرات شرکت کننده در دوره آموزشی "آموزش های روان شناختی گروهی" ۱۰ نفر و حداکثر ۲۵ نفر می باشد.

تبصره ۳: به منظور گسترش همگانی آموزش های مصوب سازمان (آموزش پیش از ازدواج)، و حمایت از افراد دهک های پایین درآمدی، مرکز غیردولتی مجری دوره های آموزشی مصوب مذکور، در صورت پذیرش شرایط معاونت تخصصی سازمان، و عدم دریافت هزینه از مخاطب اصلی می تواند مشمول دریافت یارانه آموزشی، بر اساس سرانه تعرفه خدمات آموزشی در مراکز دولتی که طبق بودجه سالیانه برنامه آموزش زندگی خانواده محاسبه می شود، گردد.

تبصره ۴: به منظور حمایت از افراد دهک های پایین درآمدی و بهره مندی افراد کم برخوردار و نیازمند از خدمات آموزشی در مراکز مجری غیردولتی، با اخذ مستندات مرتبط، یارانه آموزشی مراکز داوطلب همکار با سازمان به فرد مقتضی تعلق می گیرد.

تبصره ۵: افزایش تعرفه خدمات آموزشی مراکز مجری فروش خدمات آموزشی، با افزایش تعرفه مراکز غیردولتی و لحاظ کردن نرخ تورم سالیانه اعلام می گردد.

تبصره ۶: در صورتی که آموزشگر از کارکنان دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی) باشد، به منظور تعلق حق الزحمه، در روزهای برگزاری کارگاه آموزشی، بایستی مرخصی بگیرند. همچنین به منظور پرهیز از انحصارطلبی، هر مدرس دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی)، در سال حق برگزاری حداکثر ۵ دوره آموزشی برای مخاطب اصلی را خواهد داشت.

جدول حق الزحمه آموزشگران TOT (حضوری و غیرحضوری) سال ۱۴۰۰				
ردیف	عنوان	مدرک تحصیلی	مدت زمان	حداکثر (به ریال)
۱	حق الزحمه آموزشگران TOT	تهران	۸ ساعت	۲۵/۰۰۰/۰۰۰
		استان		۲۰/۰۰۰/۰۰۰

تبصره ۱: تعرفه پرداخت به اساتیدی که توسط سایر استان‌ها از تهران دعوت می‌شوند، براساس موارد تهران محاسبه می‌شود.

تبصره ۲: در صورتی که آموزشگر از مدرسین دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی) باشد، به منظور تعلق حق الزحمه، بایستی در روزهای برگزاری کارگاه آموزشی، مرخصی بگیرند. همچنین به منظور پرهیز از انحصارطلبی، هر آموزشگر دولتی (کارکنان سازمان بهزیستی)، در سال حق برگزاری حداکثر ۲ دوره TOT را خواهند داشت.

تبصره ۳: تعرفه خدمات آموزشی (دوره تربیت مربی TOT) در مراکز غیردولتی، مطابق با درصد افزایش تعرفه خدمات آموزشی (مخاطب اصلی)، در مراکز غیردولتی محاسبه می‌شود.

تبصره ۴: افزایش حق الزحمه آموزشگران TOT، هر سال با افزایش تعرفه مراکز غیردولتی و لحاظ کردن نرخ تورم سالیانه اعلام می‌گردد.

ماده ۱۹- محل تامین اعتبار

اعتبارات برنامه آموزش زندگی خانواده، از محل بودجه عمومی سازمان بهزیستی کشور- ردیف ۱۳۱۵۰۰ ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۰- برگزاری جشنواره گرامی داشت روز ازدواج و خانواده (سالروز ازدواج حضرت علی(ع) و فاطمه(س))

اول ذی الحجه، سالروز ازدواج حضرت علی(ع) و حضرت فاطمه(س) به عنوان روز ازدواج و خانواده نامیده می‌شود. این روز مناسبتی است که موضوع خانواده محور توجه قرار گیرد. لذا با توجه به اهمیت جایگاه نقش خطیر خانواده در ارتقای

کیفیت زندگی و سطح سلامت روانی اجتماعی جامعه، برنامه های بزرگداشت روز ازدواج و خانواده با اهداف ذیل هر ساله برگزار می گردد.

۱. شناسایی متخصصان، صاحب نظران، و فعالان حوزه ازدواج و خانواده
  ۲. ارج نهادن به فعالیت متخصصان و صاحب نظران خلاق و نوآور و پایبند به اصول علمی این حوزه
  ۳. فراهم آوردن بستری مناسب برای برقراری ارتباط و تعامل بین فعالان و صاحب نظران حوزه ازدواج و خانواده
  ۴. معرفی، آگاه سازی و ارایه خدمات ازدواج و خانواده به جوانان و عموم مردم
  ۵. برنامه ریزی به منظور مشارکت جوانان و عموم مردم در بزرگداشت روز ازدواج و خانواده.
- تبصره ۱:** همچنین با توجه به اهمیت جایگاه نقش خیر خانواده در ارتقای کیفیت زندگی و سطح سلامت روانی اجتماعی جامعه، مشارکت در برگزاری مراسم و برنامه های ابلاغی روز جهانی خانواده نیز مدنظر قرار گیرد.

ماده ۲۱- نحوه اطلاع رسانی، آگاه سازی و تبلیغات در خصوص برگزاری کلاس های آموزشی

فعالیت های آگاه سازی جهت آموزش همگانی:

آگاه سازی درون سازمانی:

منظور آگاه کردن عموم مردم از خدمات آموزشی، آموزش پیش از ازدواج و نحوه دریافت خدمات آموزشی است که با استفاده از هر وسیله تبلیغاتی اعم از بروشور، پمفلت، تابلوی اطلاع رسانی و .... که دربرگیرنده ارائه خدمات آموزشی، معرفی مکان ارائه این خدمات به آموزش گیرندگان می باشد. سادگی و قابل فهم بودن اطلاعات ارائه شده بسیار اهمیت دارد و بایستی شامل موارد زیر باشد:

۱. وجود بروشور یا تابلوی اطلاع رسانی
۲. جامع و گویا بودن اطلاعات ارائه شده
۳. وجود بروشورهای اطلاع رسانی در زمینه دوره آموزشی

آگاه سازی برون سازمانی شامل:

۱. ایجاد ارتباط با نهادها و سازمان های دیگر با هماهنگی مسئولین ذیربط
۲. شناسایی دستگاه هایی که می توانند بازوهای اجرایی مرکز باشند و در جهت فرهنگ سازی دریافت خدمات آموزشی مؤثر باشند
۳. فعالیت های رسانه ای
۴. پیشنهاد برنامه های آگاه سازی برون سازمانی به مسئولین ذی ربط

تبلیغ:

مرکز برگزار کننده دوره با پخش اطلاعیه، تیزر تلویزیونی، پخش رادیویی و استفاده از دیگر وسایل ارتباط جمعی، و استفاده از دیگر روش های اطلاع رسانی و تبلیغی مردم را از وجود دوره های آموزشی مطلع می کند. یکی از راه های اطلاع مردم، استفاده از ظرفیت مراکز مشاوره دولتی، مراکز سلامت روان محلی، و صدای مشاور هستند که افراد را نسبت به وجود دوره های آموزشی و مراکز مجری دوره ها آشنا می کنند (با در اختیار قرار دادن لیست مراکزی که دوره های آموزشی را برگزار می کنند و معرفی به متقاضیان شرکت در دوره های آموزشی).

یکی دیگر از راه های تبلیغ و اطلاع رسانی، تولیدات مرتبط با آگاهسازی (از قبیل تولید پادکست، موشن گرافی، اینفوگرافیک و کلیپ آموزشی)، و جریان سازی اجتماعی و بازنشر در سایت سازمان، کلیه ادارات سطح استان از طریق بارگذاری در شبکه دولت، شبکه های مجازی مجاز و رایزنی جهت پخش در تلویزیون های قطار شهری، فرودگاه و راه آهن و ..... می باشد.

ماده ۲۲ – توجه به موقعیت های بومی و تفاوت های منطقه ای

ازدواج و خانواده تحت تاثیر عوامل فرهنگی محلی و منطقه ای قرار دارد. به علاوه آموزشگر بایستی ارزش های گوناگون خانواده ها در زمینه همسرگزینی و ازدواج را شناسایی و به آنها احترام گذارد. پژوهشها، سنتها، اطلاعات، آموزه های بومی، ضرب المثلهای، منابع مکتوب، داستانها و غیره در تاثیر بخشی آموزشها نقش به سزایی دارند. از طرف دیگر آشنایی با فضای کلی و آمار و ارقام محلی – منطقه ای در مورد ازدواج و طلاق نیز به پیشبرد مداخلات کمک می کند. آموزشگر در فرآیند آموزش این فرصت را دارد که با ابتکارات و فعالیتهایی که در گروه های آموزشی انجام می دهد به شکل گیری و تدوین دانش بومی و گسترش آن پردازد.

ماده ۲۳ – انعطاف پذیری و استفاده از شیوه های فعال آموزشی

لازمه آموزش در گروه، میدان دادن به مخاطبین برای ایجاد فضای بحث و گفتگو و تبادل تجربیات شرکت کنندگان در موضوعات مختلف است. در این بسته آموزشی از پرسشنامه، تمرین، مثال و بارش فکری برای ایجاد تعامل میان مخاطبین استفاده میشود و آموزشگر در صورت بهره مندی از تجربه آموزش می تواند از شیوه های ابتکاری دیگری نیز به منظور ایجاد فضای فعال و بانشاط سود جوید.

ماده ۲۴ – گزارش دهی

ارائه گزارش عملکرد برنامه به صورت کمی صرف در حال حاضر در پرتال سازمان بهزیستی کشور صورت می گیرد و ارسال مستندات شامل (مشخصات شرکت کننده گان دوره آموزشی و سایر اطلاعات مرتبط در قالب (پیوست شماره ۱)، به صورت سه ماه یکبار صورت پذیرد و پس از راه اندازی سامانه مدیریت یکپارچه مراکز مشاوره کشور، گزارش عملکرد صرفاً از طریق سامانه مذکور انجام می پذیرد.

گزارش عملکرد کمی برنامه شامل:

۱. تعداد نفرات آموزش گیرنده (به تفکیک بلوک بندی آموزشی)
  ۲. تعداد دوره های برگزار شده (به تفکیک بلوک بندی آموزشی)
  ۳. تعداد مدرسین برگزار کننده دوره مخاطب اصلی
  ۴. تعداد کارگاه های تربیت مربی (به تفکیک دوره آموزشی و بازآموزی)
  ۵. تعداد مربیان آموزش دیده (به تفکیک دوره آموزشی و بازآموزی)
  ۶. تعداد مدرسین برگزار کننده دوره تربیت مربی
- گزارش از عملکرد کیفی برنامه لازم است به صورت توصیفی و شامل موارد زیر باشد:

۱. تولیدات مربوط به آگاهسازی و جریان سازی اجتماعی
۲. نقاط قوت و ضعف برنامه، مبتنی بر باز دیده ها و گزارش مربیان
۳. ارسال گزارش و تحلیل از ارزیابی ها

ماده ۲۵- این دستورالعمل هر ۲ سال یکبار قابل بازنگری می باشد.

ماده ۲۶- این دستورالعمل در ۱ فصل و ۲۶ ماده و ۲۷ تبصره در تاریخ ۱۴۰۰/۰۴/۱۹ به تصویب شورای معاونین سازمان و پس از ابلاغ ریاست محترم سازمان قابل اجرا خواهد بود.

جدول مشخصات شرکت کنندگان کارگاه مخاطب اصلی – شناسنامه کارگاه

استان برگزار کننده:		شهرستان:		مرکز مجری کارگاه:		مکان برگزاری:	
عنوان دوره:		مدت زمان کارگاه:		سرفصل‌های آموزشی:		نام آموزش‌گر:	
نام و نام خانوادگی	تاریخ تولد	مدرک تحصیلی	کدملی	نمره پیش آزمون	نمره پس آزمون	شماره تماس	

تبصره ۱: مسئولیت تکمیل این فرم بر عهده مدرس و مرکز مجری دوره می‌باشد.

تبصره ۲: درج نمرات پیش آزمون / پس از آزمون برای دوره های ۱۶ ساعته الزامی است.

جدول گزارش کمی دوره های آموزشی آموزش پیش از ازدواج- شناسنامه فراگیران (مخاطب اصلی) دوره های آموزشی

سال و ماه های اجرا:							نام استان:						
وضعیت تحصیلات فراگیران				تعداد کارگاه برگزار شده			سن تاهل						
جمع کل	فوق لیسانس بالاتر	لیسانس	دیپلم	زیردیپلم	جمع کل	شهرستان	مرکز استان	جمع کل		۵ سال به بالا		۰-۵ سال	
								مردان	زنان	مرد	زن	مرد	زن

تبصره ۱: مسئولیت تکمیل این فرم بر عهده کارشناس مسئول برنامه می باشد.

جدول مشخصات شرکت کنندگان کارگاه مدرسین TOT – شناسنامه مدرسین کارگاه

مکان برگزاری:		مرکز مجری کارگاه:				شهرستان:			استان برگزار کننده:	
نام آموزشگر:		سرفصل‌های آموزشی:				مدت زمان کارگاه:			عنوان دوره:	
شماره تماس	شهرستان محل فعالیت	سابقه شرکت در دوره های مهارت آموزی با ذکر تعداد و نام دوره	سابقه تدریس (دوره های برگزار کرده)	نمره پس آزمون	نمره پیش آزمون	کدملی	مقطع و رشته تحصیلی	تاهل	تاریخ تولد	نام و نام خانوادگی

تبصره ۱: مسئولیت تکمیل این فرم بر عهده مدرس و مرکز مجری دوره می‌باشد.

جدول گزارش کمی دوره های آموزشی ..... – شناسنامه متقاضیان دوره تربیت مربی

نام استان:														سال و ماه های اجرا:			
مشخصات شرکت کنندگان																	
تعداد پذیرفته شدگان بر اساس نتایج پیش-پس آزمون و ارزیابی مدرس						وضعیت تحصیلات			تاهل و جنسیت						دوره آموزشی		
جمع کل	شهرستان	مرکز استان	دکتر	فوق لیسانس	لیسانس	جمع کل		مردان		زنان		جمع کل		دوره بازآموزی(۴ ساعت)		دوره ۲۴ ساعته	
						متاهل	مجرد	متاهل	مجرد	متاهل	مجرد	کارگاه	نفر	کارگاه	نفر	کارگاه	نفر

تبصره ۱: مسئولیت تکمیل این فرم بر عهده کارشناس مسئول برنامه می باشد.

تبصره ۲: درج تعداد پذیرفته شدگان بر اساس نتایج پیش آزمون و پس آزمون و ارزیابی مدرس دوره برای دوره های ۲۴ ساعته الزامی است.

سایر اقدامات انجام شده در خصوص دوره آموزشی .....

عنوان اقدام	تعداد	موضوع و محتوای	شرح اقدام

تبصره ۱: در این جدول، اقداماتی از قبیل انعقاد تفاهم نامه، برگزاری کمپین، تولید محتوا، برگزاری همایش های مناسبی مثل هفته سلامت روان، روز روانشناس و ..... ثبت گردد.

تبصره ۲: مسئولیت تکمیل این فرم بر عهده کارشناس مسئول برنامه می باشد.

گزارش تولیدات مرتبط با آگاهسازی و جریان سازی اجتماعی

آموزش پیش از ازدواج		نام فعالیت
		تعداد جلسات سخنرانی یا همایش برگزار شده
		تعداد افراد شرکت کننده در سخنرانی یا همایش برگزار شده
		تعداد CD های آموزشی توزیع شده
		تعداد کتاب یا جزوه های آموزشی توزیع شده
		تعداد پمفلت های چاپ و توزیع شده
		تعداد بروشورهای چاپ و توزیع شده
		تعداد مصاحبه های انجام شده (منظور مصاحبه های آموزشی کارشناسی است)
		تعداد تولیدات آگاهسازی و جریان اجتماعی سازی اجتماعی
نفرات بهره مند	بستر توزیع	بستر توزیع و تعداد افراد بهره مند از تولیدات آگاهسازی و جریان اجتماعی
		موشن گرافی
		کلیپ آموزشی
		پادکست
		اینفوگرافیک

فرم نظر سنجی کارگاه مخاطب اصلی (ویژه دوره های ۱۶ ساعته)

نام استان		عنوان دوره:		تاریخ برگزاری:	
نام مدرس:		تحصیلات:		جنسیت:	
محورها	سوالات	كاملا مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم
محتوای کارگاه	مطالب ارائه شده مفید و کاربردی بوده است				
	مطالب ارائه شده در کارگاه باعث تعمیق یا تصحیح نسبت به موضوع تدریس شد				
	مطالب ارائه شده در کارگاه باعث ترغیب به مطالعه و تحقیق بیشتر در من شد				
	انسجام و پیوستگی در ارائه مطالب مطرح شده در دوره به چشم میخورد.				
	مطالب ارائه شده باعث افزایش اطلاعاتم در رابطه با موضوع تدریس شد				
طراحی کارگاه	اهداف کارگاه برای من روشن و واضح بود				
	فعالیت های انجام شده در طی کارگاه باعث تحریک یادگیری من شد				
	فعالیت های انجام شده در طی کارگاه مهارت لازم را در من ایجاد کرد				
	روش ها و شیوه های آموزشی مورد استفاده در کارگاه مناسب بود				
	فرصتی مناسبی جهت مشارکت در این کارگاه فراهم شد				
	مدرس نسبت به انجام وظایف دغدغه و دلسوزی داشت				

				اصول اخلاقی و آداب اجتماعی در طول دوره توسط مدرس رعایت شد	مدرس کارگاه
				برخورد مربی با عقاید و آراء شرکت کنندگان مناسب بود	
				مدرس در اداره کلاس موفق بود	
				مهارت مدرس در انتقال مطالب و شیوایی بیان مناسب بود	
				میزان مشارکت فراگیران در طول دوره مناسب بود	
				قدرت مربی در پاسخگویی به سوالات و شبهات فراگیران مناسب بود	
				تسلط علمی مربی مناسب بود	
				میزان استقبال استاد از اظهارنظر و طرح سوال از طرف شرکت کنندگان مناسب بود	
				ارزیابی شما از نحوه اطلاع رسانی و ثبت نام دوره ها رضایت بخش بود	
					نظر خواهی در خصوص نحوه ثبت نام در دوره آموزشی
				مکان برگزاری کارگاه مناسب بود	مکان برگزاری کارگاه
				برنامه ریزی اجرایی از نظر ساعت و زمان برگزاری خوب بود	نظر خواهی در خصوص برگزاری کارگاه
				نظم و انضباط موسسه در برگزاری بموقع کارگاه ها مناسب بود	
				امکانات مؤسسه از نظر فضا، نور، تهویه و وسائل کمک آموزشی مورد تایید بود	
				نحوه پذیرایی بین جلسات و برخورد مسئولین سازمان مناسب بود	
				می توانم آنچه را در کارگاه آموختم به کار بگیرم	نتایج کارگاه
				کارگاه روش خوبی برای یادگیری محتوا بود	

پیشنهاد شما برای برگزاری بهتر کارگاه های آموزشی چیست؟

تبصره ۱: این فرم توسط مدرس و مرکز مجری تکمیل و پس از تحلیل توسط کارشناس مسئول برنامه، تحلیل نتایج نهایی به این معاونت ارسال می گردد.

فرم نظرسنجی کارگاه مخاطب اصلی (ویژه دوره های ۴ ساعته)

نام استان		عنوان دوره:		تاریخ برگزاری:	
نام مدرس:		تحصیلات:		جنسیت:	
محورها	سوالات	کاملا مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم
محتوای کارگاه	مطالب ارائه شده مفید و کاربردی بوده است				
	مطالب ارائه شده در کارگاه باعث تعمیق یا تصحیح نسبت به موضوع تدریس شد				
	مطالب ارائه شده در کارگاه باعث ترغیب به مطالعه و تحقیق بیشتر در من شد				
	انسجام و پیوستگی در ارائه مطالب مطرح شده در دوره به چشم میخورد.				
	مطالب ارائه شده باعث افزایش اطلاعاتم در رابطه با موضوع تدریس شد				
مدرس کارگاه	مدرس نسبت به انجام وظایف دغدغه و دلسوزی داشت				
	اصول اخلاقی و آداب اجتماعی در طول دوره توسط مدرس رعایت شد				
	برخورد مربی با عقاید و آراء شرکت کنندگان مناسب بود				
	مدرس در اداره کلاس موفق بود				
	مهارت مدرس در انتقال مطالب و شیوایی بیان مناسب بود				
	میزان مشارکت فراگیران در طول دوره مناسب بود				
	قدرت مربی در پاسخگویی به سوالات و شبهات فراگیران مناسب بود				
	تسلط علمی مربی مناسب بود				

				مکان برگزاری کارگاه مناسب بود	مکان برگزاری کارگاه
				این کارگاه روش خوبی برای یادگیری محتوا بود	نتیجه کارگاه
پیشنهاد شما برای برگزاری بهتر کارگاه های آموزشی چیست؟					

تبصره ۲: این فرم توسط مدرس و مرکز مجری تکمیل و پس از تحلیل توسط کارشناس مسئول برنامه، تحلیل نتایج نهایی به این معاونت ارسال می گردد.

فرم نظرسنجی کارگاه TOT (ویژه دوره های ۲۴ ساعته)

نام استان:		عنوان دوره:			تاریخ برگزاری:
نام مدرس:		تحصیلات:			سابقه کار:
محورها	سوالات	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
ارزیابی محتوای کارگاه	مناسب بودن حجم مطالب ارائه شده مطابق با زمان کارگاه				
	کاربردی بودن مطالب ارائه شده				
	برآوردکردن انتظارات علمی و دانش افزایی				
	پیوستگی مطالب و سرفصلهای آموزشی				
	به روز بودن مطالب و محتوای ارائه شده				
	کیفیت محتوای جزوه/ کتاب/ آموزشی/ اسلاید آموزشی				
ارزیابی مدرس	میزان تسلط به دانش پایه(آشنایی با رویکردها)				
	مشخص نمودن اهداف آموزشی در ابتدای جلسه				
	میزان تسلط به محتوا و توانایی انتقال مفاهیم(توانایی های کلامی)				
	قدرت بیان و استفاده از زبان ساده و روان کردن مطلب				
	میزان استفاده از مثالهای کاربردی				
	رعایت توالی و انسجام مطالب				
	توجه به صحبت های آموزش گیرندگان(آموزش فعال)				

				میزان مشارکت دادن آموزش‌گیرندگان(فعال کردن گروه)		
				استفاده از شیوه‌های فعال گروهی		
				خلاقیت در تدریس(استفاده از روش‌های بدیع در تدریس)		
				میزان پاسخگویی به سوالات و ابهامات		
				نحوه ارزشیابی فعالیت‌های یادگیری فراگیران		
				رعایت مدت زمان ارائه(مدیریت زمان)		
				روشن بودن اهداف کارگاه	ارزیابی برنامه ریزی و طراحی کارگاه	
				آبند بودن به موقع وسایل سمعی و بصری در کارگاه		
				چگونگی محل برگزاری کارگاه از نظر نور، حرارت، سر و صدا، بهداشت و ...		
				چگونگی توزیع به موقع جزوات/ متون آموزشی/ تکثیر سی دی		
				چگونگی شروع و خاتمه کارگاه طبق برنامه زمان‌بندی		
				نحوه رفتار مجریان برگزاری کارگاه		
				کیفیت پذیرایی از شرکت‌کنندگان		
				چگونگی کیفیت کارگاه آموزشی در مجموع		
						ارزیابی نهایی
						سایر

نکته ۱: این فرم توسط مدرس و مرکز مجری تکمیل و پس از تحلیل توسط کارشناس مسئول برنامه، تحلیل نتایج نهایی به این معاونت ارسال می‌گردد.

فرم نظر سنجی کارگاه TOT (ویژه دوره های ۴ ساعته)

نام استان:		عنوان دوره:		تاریخ برگزاری:	
نام مدرس:		تحصیلات:		سابقه کار:	
محورها	سوالات	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
ارزیابی محتوای کارگاه	مناسب بودن حجم مطالب ارائه شده مطابق با زمان کارگاه				
	کاربردی بودن مطالب ارائه شده				
	به روز بودن مطالب و محتوای ارائه شده				
	کیفیت محتوای جزوه / کتاب / آموزشی / اسلاید آموزشی				
ارزیابی مدرس	میزان تسلط به محتوا و توانایی انتقال مفاهیم (توانایی های کلامی)				
	قدرت بیان و استفاده از زبان ساده و روان کردن مطلب				
	میزان استفاده از مثالهای کاربردی				
	رعایت توالی و انسجام مطالب				
	میزان مشارکت دادن آموزش گیرندگان (فعال کردن گروه)				
	خلاقیت در تدریس (استفاده از روش های بدیع در تدریس)				
	میزان پاسخگویی به سوالات و ابهامات				
	رعایت مدت زمان ارائه (مدیریت زمان)				
ارزیابی نهایی	چگونگی کیفیت کارگاه آموزشی در مجموع				

					سایر
--	--	--	--	--	------

تبصره ۱: این فرم توسط مدرس و مرکز مجری تکمیل و پس از تحلیل توسط کارشناس مسئول برنامه، تحلیل نتایج نهایی به این معاونت ارسال می گردد.

فرم نظرسنجی کارگاه TOT غیر حضوری

فرم نظرسنجی کارگاه TOT غیر حضوری					
محورها	سوالات	ضعیف	متوسط	خوب	عالی
ارزیابی محتوای کارگاه	مناسب بودن حجم مطالب ارائه شده مطابق با زمان کارگاه				
	کاربردی بودن مطالب ارائه شده				
	به روز بودن مطالب و محتوای ارائه شده				
	مشخص نمودن اهداف آموزشی در ابتدای جلسه				
	رعایت توالی و انسجام مطالب				
	میزان مشارکت دادن آموزش گیرندگان(فعال کردن گروه)				
	استفاده از امکانات فضای مجازی برای انتقال مفاهیم				
	رعایت مدت زمان ارائه(مدیریت زمان)				
	نحوه کنترل و اداره کلاس				
ارزیابی برنامه ریزی و طراحی کارگاه	روشن بودن اهداف کارگاه				
	چگونگی توزیع و در اختیار قرار دادن محتوای آموزشی شامل ویدئو آموزشی، اسلاید و				
	در مجموع دوره را چگونه ارزیابی می کنید؟				
بخش پایانی	چنانچه علاوه بر موارد فوق نظر دیگری دارید می توانید در بخش بعدی نظرات خود را تایپ کنید.				
	بخش جالب و مورد توجه شما:				
	پیشنهادات و موارد اصلاحی از نظر شما:				

نیازهای آموزشی بعدی	
---------------------	--